СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го КВІТНЯ 1949.

No. 92. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 21, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ РЕДУКУЄ ДАЛЬШИХ 21 КОМІСІЙ

Вашингтон, 19. квітня. — На доручення спеціяльного штабу, очолюваного генералом Джозефом Т. МекНарі, секретар оборони Луїс Джансон зредукував дальших 21 рад і комісій в краєвій військовій Установі. Джансон оправдує ліквідацію тим, що комісії були „непридатні, бо деякі вже покінчили своє завдання, а інші тільки повторюють працю, виконувану вже давніше існуючими агенціями". Між скасованими комісіями є одна, яка ніколи не ввійшла в життя, а яка мала за завдання довести до більшої консолідації сил.

Секретар Джансон відбув півгодинну конференцію з президентом Труманом. Поінформовані люди твердять, що предметом розмови було назначення нового секретаря війни на місце Кенета К. Рояла, якого резиґнація вже внесена, а ще не оприлюднена.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ БІЛ ПРО ЕКА.

Серед невибагливих церемоній у Білому Домі президент Труман підписав законопроєкт в справі виасигнування $5,430,000,000 для Адміністрації Економічної Кооперації на дальшу працю Пляну Маршала при піддвигненні Европи. Ця сума має вистачити европейським країнам на найближчих 15 місяців для економічного поставлення себе на ноги. Заки конгрес постарається за фонди для виплати, Реконстрокшен Файненс Корпорейшен виплатить на цю ціль тимчасово більйон долярів.

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ КУПУВАТИ ЩАДНИЦІ БОНДИ.

Президент Труман виголосив по радіо промову до населення, щоб воно купувало щадничі бонди і в такий спосіб причинявся до забезпеки Америки. Крім того бонди є найпевнішою льокацією капіталу, твердив Труман.

Президен виголосив промову під час обіду в готелі Статлер, уладженім для вшанування членів дорадчого комітету, який має на цілі продати бондів вартости понад більйон долярів.

КОМУНІСТИ ПОЧАЛИ ШПИГУНСТВО ПІДЧАС ПАКТУ З ГІТЛЕРОМ.

Ню Йорк. — Комуністи, які працювали у підприємстві Селаніс Корпорейшен оф Америка в Комберленд, у стейті Меріленд, дістали наказ від свого проводу, щоб виміряти кожну стопу підлоги, приглянутися всім уладженням й будові фабрики, та включаючи всі двері і виходи, зладити точні описи, мапи й передати їх урядовцям Комуністичної партії. Це було в 1940 р., отже тоді, коли Гітлер мав договір зі Сталіном. Це виявив свідок на процесі проти 11 провідних комуністів, обвинувачених в навчанні, як насильно скинути американський уряд. Імя свідка: Чарлс В. Нікодемус. У тому часі він був членом Комуністичної партії, а наказ дістав від стейтового організатора, Сема Діна. Для переведення шпигунства поділено комуністів, які працювали в фабриці і належали до відділу 1874 юнії текстильних робітників, на групи по пять осіб, а над ними був один „капітан". Нікодемус був капітаном. Він був в комуністичній партії від 1937 до 1946 р. У тому часі було в цьому відділі коло 40 комуністів. Дистриктовий організатор видавав тоді накази кожному комуністові зладити мапи будинку з вікнами й дверми. Фабрика виробляла важні стратегічні матеріяли, а головно штучну гуму і матеріяли для світляних цілей та для парашутів.

ПОМЕР ОСНОВНИК ЖИДІВСЬКОГО КОНГРЕСУ АМЕРИКИ, Д-Р ВАЙС.

Ню Йорк. — Д-р Стівен С. Вайс, загально звісний старший рабін Вільної Синагоги, помер у 75 році життя після операції шлунка. Він був сином імігранта з Будапешту, теж рабіна і приїхав в Америку малим хлопцем. В Америці був одним з провідних жидівських сіоністичних патріотів і відзначався незалежним способом думання. Брав теж участь в загальнім житті міста Ню Йорку. Він помагав організувати Американський Жидівський Комітет і став його головою перед 32 роками. Після зорганізування Світового Жидівського Конгресу був його головою до кінця життя. При кінці життя став совєтофілом і в тому напрямку впливав на Жидівський Конгрес. Після першої світової війни був заінтересований українською справою і з ним відбував конференції тодішній представник місії Західно-Української Народної Республики у Вашингтоні, д-р Лонгін Цегельський.

ДОМАГАЄТЬСЯ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ДЛЯ КОЖНОГО ПО 65 РОЦІ.

Вашингтон. — Губернатор Алабами, Джеймс Е. Фолсом, у своїм свідоцтві в комісії способів і засобів палати репрезентантів, вийшов з предложенням, щоб кожному громадянинові висилати чек з пенсією по скінченім 65 році життя. Це можна зробити, коли буде заведений загальний податок на цю ціль. Фолсом висловив свої думки підчас складання свідоцтва для поширення суспільного забезпечення. Першим свідком в цій справі був Маріон Б. Фолсом з Рочестер, Н. Й., який не має ніякого споріднення з губ. Фолсоном. Він домагався поширення суспільного убезпечення на групи, досі ним не обняті.

ПОСТАВИЛИ ПАМЯТНИК ДЛЯ БЕЙБ РУТА.

Ню Йорк. У Єнкі Стадіоні відкрито у вівторок памятник померлому перед роком передовикові у грі в битий мяч (бейзбол), Бейб Рутові. Є це бронзова плита, приміщена побіч іншої подібної плити, з написом: „Джордж Герман „Бейб" Рут. 1895-1948. Великий грач у мяча. Велика людина. Великий Американець. Справили 19 квітня 1949 р. дописьменики гри в бейзбол." Памятник відслонила вдова Клейр Рут у приявності його приятелів, товаришів гри в мяча і посадника міста, Вільйема О'Двайера.

ЗА ВІДЛОЖЕННЯ ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЇ ДЛЯ ЕВРОПИ

Вашингтон, 19 квітня. — Сенатор Там Коналі, предсідник комісії закордонних справ, заявляє, що опрацьовання програми постачати зброю для европейських країн повинно бути відложене до часу, доки сенат не зробить поступу в дискусії над ратифікацією Північно-Атлантійського Оборонного Договору. Республиканські провідні сенатори, Роберт А. Тефт і Артур Г. Ванденберг, зажадали ширших інформацій про розміри допомоги на озброєння Европи.

У вівторок має відбутися тайне засідання комісії закордонних відносин, на якому секретар стейту Дін Ачесон виявить подробиці програми озброєння Европи для посилення Північно-Атлантійського Договору.

ФІЛАДЕЛЬФІЙСЬКА ПАРАДА ЛОЯЛЬНОСТИ НА 30 КВІТНЯ ПРИ СПІВУЧАСТИ УКРАЇНЦІВ

Філаделфія. — Український Комітет для Американізації видав зазив до українських товариств і організацій, щоб вони взяли зорганізовану участь у Параді в Дні Американізації в суботу 30 квітня. Уставка до паради назначена на год. 1:30 за літнім часом, а похід почнеться в год. 2. пополудня. Місце збірки українських товариств призначене на 20 вулиці й Парквей. Там збіраються теж інші національні групи. Українська група виступить з своєю славною Струнною Орхестрою, яка перед тим візьме участь у програмі 27 квітня в Конвенційній Галі в Кемден, Н. Дж.

Для сфінансування участи в поході скликає Український Комітет зібрання товариств у вівторок 26 квітня в 7-їй годині вечір в Домі Української Громади, під ч. 847 при Норт Френклин вулиці. На поставлення живого образу в параді треба зібрати $500, які повинні зложити українські громадяни до 26 квітня. Жертви на цю ціль треба посилати на руки голови комітету, Стефана Мусія, в Українськім Домі, 847 Норт Френклин, Філаделфія.

КОРАБЕЛЬ ГЕН. ГААН ПРИВІЗ ПОНАД 200 УКРАЇНЦІВ ДО БОСТОНУ

З двох кораблів, якими мали приїхати українські імігранти до пристані в Бостоні, перший приїхав Генерал Гаан у вівторок 19 квітня, а після нього прийде в четвер корабель „Мерсі" який мав приїхати наперед. Кораблем Генерал Гаан приїхало старанням Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету понад сто українців, а тільки ж старанням інших комітетів, головно Католицького. Тому, що корабель причалив аж пополудні, місцевий український Комітет мусів добре працювати, щоб приготовити земляків до виїзду в напрямі Ню Йорку, а звідси в інші сторони, на 7 год. ввечір. До Ню Йорку прибули імігранти в товаристві секретаря ЗУАДК д-ра П. Дубаса, а тут зустрінули їх представники Українського Переселенчого Осередка щойно в півночі і допомогли розїхатися до місць призначення. Деяких треба було примістити наніч в готелі, бо не було відповідних потягів.

СОВЄТСЬКІ БЛАЗНИ ВИСМІВАЮТЬ АМЕРИКУ

Москва, 20 квітня. Тут почався весняний сезон циркових імпрез, в яких, крім звичайних циркових продукцій звірят і людей, змобілізовано блазнів для висміювання західних країн взагалі, а Злучених Держав Америки зокрема. До таких циркових „жартів", що ними Кремль робить свою „політику" належить, наприклад, „продукція", в якій блазень заставляє собак гавкати, вити і скавуліти та вияснює, що це є „Голос Америки".

З'ЇЗД НОВИХ ІМІГРАНТІВ В МЕРІЛЕНДІ ВІДБУДЕТЬСЯ 15 ТРАВНЯ

Филаделфія, 19. квітня. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що стейтові власті з технічних причин рішили відложити заповіджений свого часу на 24-го квітня перший з'їзд нових українських імігрантів стейту Меріленд в Балтимор. З'їзд остаточно відбудеться в неділю, дня 15-го травня, в Балтимор і в ньому візьме участь губернатор стейту, Мр. Лейн. Під час з'їзду нові імігранти врочисто полагоджуватимуть формальності з натуралізаційними „першими паперами", а ціла імпреза буде передавана по радіо і телевізії. Програму з'їзду укладають стейтові власті в порозумінні зі ЗУАДКомітетом.

СОВЄТИ ЗАПОВІДАЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА

Берлін, 20 квітня. З авторитетних джерел тут повідомлено, що совєтське військове управління Німеччини знову мало заявити т.зв. Німецькій Економічній Комісії своєї зони, що всі між-зональні обмеження транспорту залізницею, водою і автострадами будуть скасовані в половині цього року. Совєти мали теж натякнути виразно, що це відноситься і до міжзональної залізничої лінії Берлін-Кельн, яка була замкнена від часу проголошення совєтської бльокади Берліна в червні минулого року. В самому Берліні совєтське управління запропонувало посадникові західних секторів міста, Ернестові Ройтерові 100,000 тонн картопель в заміну за стальні та інші промислові продукти, велику недостачу яких відчувається в совєтській зоні. Ройтер відкинув пропозицію, заявляючи, що не зробить Совєтам такої приємности, щоб погодитися на перервання проти-бльокади тоді, як совєтська бльокада продовжується. Теж совєтські сателіти — згідно з повідомленням з Лондону — мали виразно натякнути на те, що Совєти готові закінчити бльокаду Берліна. Досі зі совєтського боку ще не було жадного офіціяльного звернення в цій справі до західних союзників. Вважається, що це може наступити або через західних амбасадорів в Москві, або на сесії Об'єднаних Націй. В кожному разі, в колах західних союзників ставляться до цих інспірованих Совєтами „пробих бальонів" з великим недовірям і застереженнями, здаючи собі справу, що за тим криється якесь нове совєтське політичне лайдацтво. В таких справах зокрема велику осторожність виявляє американський військовий губернатор, ген. Л. Д. Клей, що має з большевиками велику практику. Він заявив, що коли б большевики справді собі цього бажали, тоді можуть почати в цій справі переговори на урядовій базі в Лондоні, Парижі і Вашингтоні.

ГЕН. СПААЦ В ЛОНДОНІ

Лондон, 20 квітня. Вчора тут приїхав літаком ген. С. А. Спаац, з метою обговорити з місцевими властями справу виміни американських, британських і канадійських кадетів.

ПРЕДСТАВНИК БОЛІВІЇ ПРО „БОЖИЙ" І „ДІЯВОЛЬСЬКИЙ" БЛЬОКИ

Лейк Соксес, Н. Й., 20 квітня. В Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї ОН вчора продовжувано дискусію в справі переслідування церкви і священиків за совєтською залізною завісою. Представник Болівії твердив, що власне ці переслідування поділили світ на два табори, „божеський" і „диявольський". Голос забирали теж представники інших країн. Представники Мадярщини і Болгарії будуть покликані зізнавати в цій справі.

НОВА ТРИРІЧКА М'ЯСОЗАГОТІВЛІ В СОВЄТАХ

Москва, 20 квітня. Спільним „указом". Ради міністрів і компартії тут проголошено вчора нову трирічку, в якій заготівлі м'яса, молока, масла яєць і т.п. продуктів повинна бути збільшена на 50%. „Ударникам" у виконанні цього пляну обіцяють „ордени Леніна" та інші подібні „нагороди". Про терор і висилку на Сибір тих, що поважаться не віддати ненаситній совєтській „державі" останньої краплі молока, відриваючи її від рота голодних дітей, в „указі" не говориться, але це самособою розуміється.

СЕНАТОРИ БУДУТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ ЗЛОЧИН В МАЛМЕДІ

Сенатська збройна підкомісія, яка прослідже присуд американського військового суду над спричинниками масового мордування американських вояків і цивільного бельгійського населення націстами в Малмеді в 1944 р., візвала вже головних свідків на допити. Це потрібне на те, щоб не було ніяких сумнівів, що американський воєнний суд в окупаційній зоні перевів як найточніше поступування, щоб насвітлити злочин і покарати винуватців. На перших свідків покликано американських військових командантів, які знають цю справу.

БРИТАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ ПІД ОБСТРІЛОМ КИТАЙЦІВ

Шанґгай, 20 квітня. (АП). — Сьогодні вранці китайська артилерія відкрила сильний вогонь на британський воєнний корабель „Аметист" на ріці Янгце, що був в дорозі зі Шанґгаю до Нанкінгу. В повідомленні сказано, що 150 особова залога корабля понесла „важкі втрати". Докищо, не встановлено з цілою певністю, чи обстріл цего легкого нищільника походив з комуністичного чи урядового боку, але стверджується, що він може мати далекойдучі наслідки. Припускають, що корабель обстрілювали комуністи, можливо, взявши його за корабель своїх китайських противників. Атака на цей британський корабель, що їхав до Нанкінгу в мирних цілях для охорони та евакуації британських громадян, наступила власне в хвилині, як китайський уряд відкинув комуністичні домагання капітуляції, а пів-мільйонова комуністична армія на північному березі ріки Янгце робить останню підготовку до генерального наступу на південний Китай. Багато урядових представників та членів парляменту поспішно залишають Нанкінг, що збільшує загальне напруження та підриває ще більше мораль населення і вояків.

ВАЖЛИВІ НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ БРИТАНСЬКОГО КОМОНВЕЛТУ.

Лондон, 20 квітня. — Сьогодні тут починаються важливі наради представників поодиноких країн британського комонвелту, предметом яких є дальші форми зв'язку цих країн та їх спільна політика як в домашніх так і міжнародних справах. Наради започаткує премієр Атлі цілим рядом розмов з поодинокими представниками, а спільна сесія всіх почнеться аж в п'ятницю.

П'ЯТИКОЛОННИЙ „МИРОВИЙ КОНГРЕС" В ПАРИЖІ.

Париж, 20 квітня. — Сьогодні тут має початися большевицький п'ятиколонний „мировий конгрес" проти Атлантійського пакту та взагалі західного спротиву проти большевицької агресії. Конгрес, в якому бере участь 2,000 делегатів з около 50 країн, був зорганізований та відбувається під наглядом французької комуністичної партії і, очевидно, за вказівками з Москви. Офіційно він називається „світовим конгресом сторонників миру", а предсідником при його відкритті буде Фредерік Жоліо-Кюріє, французький високий комісар для атомової енергії.

ЧЕХИ СТАВЛЯЮТЬ ПАМ'ЯТНИК АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

Прага, 20 квітня. — В Пільзен чехи почали будувати памятник Американській Армії на згадку звільнення нею цего міста від німців 5-го травня 1945 року. Цей факт чеського народу стоїть у великій розбіжності з діяльністю чеського уряду. Рівночасно з повідомленням про будову пам'ятника, чеська преса подала вістку, що 30-го квітня комуністичний президент Ґотвальд відкриє в тому самому Пільзні залізничу станцію, яку відбудовано чотири роки після того, як її „знищили американці".

ІТАЛІЯ ВИДВИГАЄ НОВИЙ ПЛЯН В СПРАВІ КОЛОНІЙ.

Рим, 20 квітня. Премієр Альчіде де Гаспері повідомив вчора, що Італія видвигне пропозицію нової розв'язки для встановлення адміністративного режиму для її колишніх колоній та що цю пропозицію тепер розглядають західні дипломати в Генеральній Асамблеї ОН. В цьому новому плані передбачується три-державну адміністрацію для цілої Лівії під наглядом Об'єднаних Націй і з тим, що Італія управляла б Тріполітанією, Британія адмініструвала б Киринайку, а Франція відповідала б за Фезан. Окремий комітет мав би розглянути можливості компромісу та протекторату над Ерітреєю, а Сомалії були б віддані під опіку Італії.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКОГО ПАКТУ.

Лондон, 20 квітня. — Місцевий „Дейлі Телеґраф" повідомляє, що тут вже від деякого часу відбуваються на високому дипломатичному рівні вступні розмови в справі підготовки нового оборонного Середземноморського пакту, що своїми цілями відповідав би і доповняв би Атлантійський пакт.

ЮГОСЛАВІЯ ТОРГУЄ ЗІ ЗАХІДНОЮ НІМЕЧЧИНОЮ.

Франкфурт, 20 квітня. — Збунтований проти Москви Тіто тепер вже виломився з-за совєтської залізної заслони в торговельних справах та нав'язав торговельні стосунки з трьома західними зонами Німеччини. Згідно з повідомленням зі західних авторитетних джерел, в цьому році Югославія доставить Західній Німеччині харчів вартости понад 34,000,000 долярів за німецькі товари, головно машини. Це буде найбільший торговельний договір Західної Німеччини з країною за залізною завісою.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В ЖЕНЕВІ.

Женева, Швайцарія, 20 квітня. — Завтра тут почнеться конференція Міжнародного Червоного Хреста, запрошення на яку прийняли 62 країни, включно зі Злученими Державами Америки і Совєтським Союзом. Конференція відбудеться на дипломатичному рівні і її ціллю є досягнути кінцевого порозуміння щодо ревізії Женевської конвенції в справі поведінки з воєннополоненими, допомоги раненим на полі бою та корабельним розбиткам.

КАНОНІЗАЦІЯ СВЯТОЇ.

Рим, 20 квітня.—З Ватиканських джерел повідомлено, що Папа Пій XII. в дні 15-го травня довершить обряду канонізації нової святої, французької баронеси Жанни де Лестеньяк Ландірас, основниці ордену Дочок Пречистої Діви в 1605 році та Марійських Дружин для дівчат. Вона була признана святою папою Львом XIII. в 1900 році.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1915.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГРОЗА ПРИПИНЕННЯ ВАЖНОЇ ПРАЦІ

Є небезпека припинення дальшого видавання книжок англійською мовою про Україну та українську справу.

Як знаємо, книжки про Україну, які оголошуємо в „Свободі", не були і не є обраховані на зиск; тут ідеться про щось інше. Видаючи таку книжку, знається наперед, що кошти її видання не будуть повернені, хоч могли би бути, якби наше громадянство поставилось до цеї справи так, як треба. Але між нами нема 3,000 осіб, які не тільки розуміли б вагу ширення правдивого знання про Україну між по англійськи говорячими народами, але теж вважали б обовязком свого серця і розуму чимсь причинитись до цього. Старі піоніри, духовного й світського стану, що бувало відносились до таких справ з великим запалом і негайною реальною допомогою, здебільша вже в могилі. Час від часу, що правда, ще відзивається якесь товариство, чи якась людина, що не тільки сама замовить книжку, але ще подбає, щоб її поширити між американцями, по шкільних і міських бібліотеках і т. п. Але це винятки: товариства і винятковi особи. Якби було інакше, то за один тиждень не стало б ні одного примірника книжки про Україну. І забракло б відразу книжок про Шевченка чи Франка, якби тільки ті численні наші товариства, що назвали себе іменами тих двох велитнів українського духа, зацікавились тими книжками. Маємо теж товариства, що десятками років себе „поступовими" представляли, Франком і Драгомановим славились, а тепер, добившись мастку, не дбають, щоб хоч поширити між молоддю своєї власної організації книжку про Франка. Чи ж нема у нас більше таких товариств, як от Тов. ім. М. Драгоманова, відділ У. Н. Союзу з Менвил, Ровд Айленд, що, мимоходом кажучи, складається зо звичайних робітників, а закупило 48 книжок Історії України, щоб їх розіслати до 48 стейтових бібліотек в Америці? Де ж наші інтелігенти, як ті, що тут роджені, так і ті, що є зо старого покоління, що думали б про ці речі так, як оці наші робітники з Менвил? Таким запитом не хочемо робити кривди тим, що про це дійсно дбають. А є такі організації й є такі особи. Одначе годі збувати мовчанкою байдуже відношення багатьох людей по громадах, а теж і товариств, що повинні бути у проводі акції поширювання правди про Україну при допомозі книжок, видаваних англійською мовою і знаменитими американськими видавництвами. Видвигати це заставляє нас ця обставина, що лежать на полицях гори книжок про Україну, що їх написали знамениті американські автори, і то лежать у часі трагічних переживань українського народу. Нема кому їх поширити, нема кому їх розкупити, щоби можна було приступити до нових видань, так потрібних для всестороннього висвітлення різних проблем, звязаних з визволенням України. Нашими культурними імпрезами, фестивалями та піснями робимо добру славу українському культурному імені. Але рівночасно треба працювати куди сильніше, щоб американський світ відносився симпатично теж і до політичних змагань українського народу. Книжки про Україну та її визвольну боротьбу та інші тим подібні видання англійською мовою мають на цілі переконати в першу чергу по англійськи говорячі народи про слушність української справи. Чи ж можна не розуміти ваги цього? Чи ж можна говорити про українських героїв і велитнів духа України, а не дбати, щоб про них в сучасний рішальний мент знали американці й канадійці?

Хочеться вірити, що ті слова промовлять як до старої нашої громади, так і до тих, що недавно сюди прибули, бо вони можуть прислужитись цій справі тим, що її розголосять по громадах, де живуть, чи по товариствах, до яких уже належать.

ВІСТІ З ПРАГИ

ІНСТАЛЯЦІЯ РЕКТОРА КАРЛОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Інсталяція ректора бувала звичайно на початку академічного року, але цього року відбулася аж при кінці, 7-го квітня. Новим ректором став проф. Ян Мукаржовський, відомий з своєї участи в останній час в різних міжнародних маніфестаціях за мир і поступ. Є це перший комуніст на цьому найвищому чеському академічному уряді.

При інсталяціях є звичаєм, що уступаючий ректор подає звіт з діяльности університету в минулому році, а новий ректор має науковий виклад на вибрану ним тему з свого фаху. З цьогорічного ректорського звіту довідуємося, що чеський університет в 1947-48 ак. р. мав на всіх факультетах разом 21,920 слухачів.

Хоч новий ректор по фаху не є ні філософом, ні соціологом, але для свого ректорського викладу вибрав він тему про соціялістичну партійність в науці й мистецтві. Вперше за весь час від заснування чеського університету з ректорської катедри почулися твердження про те, що непартійна наука є фікція, так само як і непартійне мистецтво; що неклясова наука взагалі неможлива; що непартійність в науці є фактично лиш замаскованою партійністю і т. п. большевицьких істини. Посилаючись на Леніна, новий ректор твердив, що все — і наука, й мистецтво, і література, й критика — мусять служити для здійснення соціялізму на землі. Гаслом для чеської науки й мистецтва, так само як і в СССР, мусить бути т. зв. соціялістичний реалізм. Взагалі, совєтська наука й мистецтво мають служити взірцем для чеської науки й мистецької творчости. Партійне підпорядковання наукової й мистецької праці — як запевняв проф. Мукаржовський — ніби зовсім не обмежує свободи й можливостей наукового досліду, що й на службі компартії наукові й мистецькі працівники мають забезпечений найвищий рівень та повну свободу висновків.

Заборона наукової книги.

Чеський Історичний Клюб у Празі видав м. інш. три історіографічних публікації: Й. Шусти — Історіографія Західної Европи в добі Середновіччя й Нових Віків, Й. Мацурка — Історіографія европейського сходу і Й. Добіаша — Історіографія Старих Віків. В цих трьох виданнях Чеський Історичний Клюб дав закінчену цілість підручників, дуже потрібних як для висої школи, так і для наукової праці істориків. Такої цілости і в такому повному обсягу не мав досі ні один з слов'янських народів.

Автором Історіографії европейського сходу, що вийшла 1947 р. з досить багатою бібліографією (ст. 350), є колишній довголітній асистент професора східно-европейської історії на чеському Карловому університеті Ярослава Бідла. Проф. Мацурек сам тепер займає таку саму катедру в бернянському університеті на Мораві. В науці він відомий не стільки своїми дослідами і спеціяльними розвідками, скільки синтетичними працями з історії мадярської держави, історії Польщі й історії східних словян. В цих своїх працях торкається він і українських питань, і хоч не завжди висвітлює їх з належною повнотою і в згоді з вислідами української науки, все ж виявляє незвичайну для чеських вчених обізнаність з предметом і літературою українських проблем. Більш-менш те саме можна сказати й про новішу історіографічну публікацію проф. Мацурка.

На це видання, несподівано для автора і самих видавців, появилася дуже негативна рецензія совєтського критика І. Міллера, який цілу працю Мацурка назвав „кривим зеркалом". Ця рецензія нараз показала, що чеські вчені аж до останнього часу не здавали собі справи з тих обставин, в яких вони опинилися, і з тих умов, в яких вони мусять тепер працювати. Совєтський критик вказує не тільки звичайні в такого роду працях річеві помилки, а також і нібито умисні скреслення та хибні конструкції. Критик особливо недобрий на автора за те, що той не по марксівському подає історію СССР і саму совєтську історичну науку, не називає імен Леніна й Сталіна, вульгаризує історичний матеріял і т. д. **В українській частині книги Мацурка, совєтський рецензент вказує, між іншим, на те, що автор за найвищу добу української історії уважає часи Б. Хмельницького і І. Мазепи, що він дає докладну й похвальну характеристику М. Грушевському, називаючи його останнім українським національним будителем (для І. Міллера М. Грушевський є головою української буржуазно - націоналістичної історіографії). Совєтський критик недобрий на Мацурка й за те, що останній в своєму огляді згадує й позитивно оцінює також наукову працю українських істориків на еміграції, про яких Міллер пише з виразною ненавистю.**

Звичайно, і критика, як і сама праця, може бути і більш, і менш наукова. Але в чеській практиці досі, здається, не бувало, щоб після появи якої б там не було критики зовсім зникла з продажу книжка. Після появи совєтської рецензії, передрукованої і в чеському журналі Творба (орган ЦК Компартії), **книга Мацурка зникла з продажу в книгарнях**, а самий Історичний Клюб, хоч і має її в своєму видавничому складі, але тримає її під забороною й не продає навіть своїм членам.

Удержання Чеського Національного Музею.

Чеський Національний Музей в Празі був заснований ще в 1818р. Від початку його утримувало чеське музейне товариство, яке користувалося для того й деякою підтримкою Чеської Землі. За десятиліття свого існування цей Музей розвинувся й набув важного наукового значіння. Відіграв він не малу ролю і в чеському національному відродженні. У 80-х рр. був збудований в Празі на Вацлавській Пл. музейний будинок, який і досі являється самим маєстатним в цілій Празі.

Національний Музей і всі його збірки аж до 1934 р. були повною власністю приватного музейного товариства, яке в 1934 р. передало музейне майно на власність Чеській Землі, яка той Музей далі утримувала й про нього дбала. В звязку з теперішньою адміністративною реформою й новим поділом ЧСР на краї, влада республики приняла закон про повне удержавлення Чеського Національного Музею. Разом з тим удержавлені також мистецько - промислові музеї в Празі та Берні й Напрестковий етнографічний музей в Празі.

Ці удержавлені тепер чеські музеї мають значіння та відіграли деяку ролю також і в розвитку української науки, особливо Національний Музей в Празі. В часопису цього Музею було опубліковано багато різних українік — бібліографія їх, частково зібрана д-ром П. Богацьким і опублікована з Записках НТШ у Львові. В архівних збірках Музею, напр. в спадщині Фр. Ржегоржа, зібрано багато памяток з культурної історії України. В колосальній бібліотеці Музею збереглося багато старих українських видань, особливо друкованих в кол. Австро-Угорщині, яких — можливо — нема тепер ніде в інших бібліотеках. До книгозбірні цього Музею надсилав цінні українські видання напр. О. Бодянський і інші українські славісти з власними написами. Ці рідкі книжки були дуже в пригоді тим українським вченим, які в 20-х і 30-х рр. перебували на еміграції в Празі. З них в бібліотеці Чеського Національного Музею найбільше попрацював покійний професор Василь Біднов.

Чеські музеї були удержавлені на внесення теперішнього міністра шкільництва проф. **Зденька Неєдлого.** Проф. Неедлий свого часу виявляв певні симпатії й до українського національного руху й української культурної праці. Це з його іменем вийшла в Празі чеська книжка про Українську Республиканську Капелю Кошиця. Пізніше став він дуже діяльним комуністом і за другої світової війни перебував у Москві. Вже як міністер, в 1945 р він разом з своїм колегою міністром внутришних справ В. Носком **віддав до Києва архівні матеріяли, зібрані Українським Історичним Кабінетом в Празі.** За його ж міністрування дійшло також і до закриття **в Празі Музею ВБУ, на матеріяли якого ще перед роком наклали свою руку чеські уряди.** Зробило це, правда, не міністерство шкільництва (Неєдлого), а міністерство внутрішних справ, але міністерство шкільництва й дотепер не поставилося на опір цьому, хоч міністерство внутр. справ, все

(Докінчення на стор. 3-тій).

Великодня писанка на допомогово-рятункову акцію З. У. А. Д. Комітету

ВІДОЗВА ЕКЗЕКУТИВИ І КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ З.У.А.Д. КОМІТЕТУ ДО АМЕРИКАНСЬКО - УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА З НАГОДИ ВЕЛИКОДНІХ СВЯТ

Американські українці! Брати і Сестри!

Радісне Свято Воскресення Христового ми ще й в цьому році обходимо серед безнадійного і безпросвітнього світу. Радісний гомін воскресних дзвонів ще й в цьому році зливатиметься зі смутком великої частини згорьованого людства; у воскресній пісні ще й в цьому році пробиватиметься страх перед смертю; промінь надії буде притемнений кмарою безнадійности, а зневіра захитуватиме віру.

Не усім засмученим, зневіреним і згорьованим ми можемо допомогти, бо не всіх може досягнути наша допомога. Але ми виконаємо наш обов'язок, якщо допоможемо тим, кому можемо допомогти. Ми не можемо допомогти безпосередньо закутим в кайдани неволі та відгородженим ворожою залізною завісою від світу нашим згорьованим братам і сестрам в поневоленій Україні. Але ми скріпимо їхню віру і збільшимо їхню надію, як простягнемо нашу братню допомічну руку тим нашим братам і сестрам, які є поза засягом ворога, але які нашої допомоги так дуже потребують. Ще десятки тисяч довгими роками гнаних, голодних і переслідуваних українських скитальців в Европі, між ними багато тисяч нелітних дітей, немічних старців і калік, безсильних вдів і сиріт, дожидають нашої допомоги і рятунку від нас.

Впродовж минулих років Ваш ЗУАДКомітет найбільшим вкладом труду створив всі потрібні формально-правні передумови і можливості для цеї допомоги і рятунку, розбудувавши відповідний допомогово-рятунковий апарат в Америці і в Европі, та здобуваючи собі всі потрібні признання. Своєю досьтеперішньою допомогово-рятунковою акцією та своєю ініціятивою в ній, ЗУАДКомітет здобув не тільки собі, але й українському імені взагалі найбільшу увагу і признання. Ця праця і ці успіхи ЗУАДКомітету сьогодні для всіх очевидні, головно від часу, як в кожному транспорті нових імігрантів до цеї країни великий, а часто найбільший відсоток становлять українці.

Американські українці! В цій рятунково-допомоговій акції на ваших плечах є ця справа, якої ЗУАДКомітет не міг би полагодити, якщоб ціла наша американсько-українська громада дала йому в цьому відповідну матеріяльну і формальну піддержку. Потрібно насамперед грошей на допомогу найбільш потребуючим та на продовжування роботи самого Комітету, і потрібно завірень на працю і мешкання, щоб якнайбільший кількості українських скитальців уможливити приїзд до цеї благословенної бо вільної країни. Це повинно бути цьогорічною писанкою кожного американського українця й українки для ЗУАДКомітету. Цим ми найкраще сплатимо наш борг ласкавій долі, що заощадила нам самим лих всіх терпінь і недостач, що їх зазнають наші брати і сестри в европейській долині сліз і гор'я і тим ми найкраще виконаємо наш обов'язок до наших братів та по науці Христа, що воскрес.

Христос Воскрес! — Направду Воскрес!

ЕКЗЕКУТИВА З.У.А.Д.КОМІТЕТУ:

Адв. Іван Панчук, голова; **д-р Володимир Галан**, екз. директор; **Микола Мурашко** і **Олена Лотоцька**, заст. голови; **Михайло Дубас**, касієр; **д-р Павло Дубас**, секретар.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Василь Довгань, Антін Маланчук, Роман Слободян, Василь Шабатура.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

13)

— Слідство було... З другом Василем на-віч ставили... Довелося підписати протокол... Жінку відпустили додому, а нам поставили 58 статтю — 8 та 11 пункти... Слідчий сказав мені, що я „спікся". Що це значить, товариші, „спікся" — спитав Бойко.

— Треба, щоб ти, друже, спочатку „розмотався", а потім ми відповімо тобі, що значить слово „спікся".

І Бойко „розмотався":

— Ну, а як же НКВД дізналося про таємницю криниці? — спитали ми його по тому, як він розповів нам про себе і про свою справу. — Невже жінка твоя проговорилась?...

— Так; бачите, жінка моя з віробожних, вона завжди любила читати святі книги, ані одного жебрака не пропустила без милостині, до церкви ходила, постила часто... Короткo — була релігійна... А коли великим постом до нашої станиці новий піп приїхав (три роки не було священика — ГПУ забрало), всі баби й посунулись до нього. Поводився він добре, голосом своїм також виводив непогано, та й сам ще молодий був... Пішла до нього й моя дурепа хрестопоклонна. Сподобалась і їй. А на страсній узялась говіти... Три дні все до церкви ходила, поки не „покаялась" і розповіла попові про таємницю криниці...

...Другого дня піп із станиці зник, а решту ви вже знаєте... На слідстві жінка примушена була потвердити свою сповідь у попа і мою розмову з нею у масниці, а Василеві довелось... признатися... І от, коли я запитав слідчого, що ж мене чекає, він і відповів, що я „спікся..."

Бойко понуро зітхнув і замовк, закручуючи чергову цигарку.

— Судові все ясно і зрозуміло! — з робленим апломбом вигукнув один із в'язнів, прозваний нами за пристрасну гру в шахи, „Капабланкою". Він завжди любив жартувати і підбадьорювати усіх веселою і безтурботною своєю вдачею. Наслідуючи совєтських суддів, він продовжував:

— Но... принимая во внимание все внутренние качества с внешними обстоятельствами и исходя из космополитической точки зрения при абстрактных доктринах, окруженных капиталистическими парадоксизмами международных аперцепций, которые на данном этапе епохальной концепции переживаемых нами классовых расслоений могут терроризировать советскую идиосинкразию, — суд определил применить к „спекшемуся" гражданину Ивану Бойко меру социальной защиты... от 10 лет исправтрудлагерей до перелета в „черном вороне" на одну... з не так віддалених планет нашого сузір'я коротко пересидкою в камері смертників...

Камера засміялась. Гірко посміхнувся й Бойко, але потім тривожним голосом запитав:

— Невже „шльопка"?

Йому ніхто не відповів. Сміх і посмішки враз погасли. І в камері стало сумно і важко. Всі напружено мовчали.

Через місяць Бойка й Василя судили в ревтрибуналі, звідки перевезли до тюрми, а вночі з камери смертників узяли на розстріл.

Вирок був остаточний і оскарженню не підлягав.

...Через чотири дні жінка привезла Бойкові чергову передачу, але його вже не було ні в НКВД, ні в тюрмі.

МАРТИН ЗАДЕКА

Коли батька — за те, що був баптист — розстріляли большевики, а мати вийшла заміж за іншого робітника, дванадцятирічний Гриценко потрапив у безпритульні. Він побував у багатьох дитячих будинках і колоніях для малолітніх правопорушників, учився там у семирічці й столярній майстерні, та коли йому стало сімнадцять років, він знов опинився на вулиці, зв'язався із злочинним світом і почав красти. До 25-тирічного віку Гриценко мав уже п'ять судових процесів, біля 15 років загального терміну ув'язнення, три втечі із Соловків та інших таборів, двічі був „жонатий" і до того складав злодійські вірші... Про всі свої пригоди він розповідав, як про героїчні подвиги, які довершував майже жартома, між іншим, подібно до того, як „з двома тузами набирають двадцять одно". Особливо хвалився він своїми сміливими і вдалими втечами з табору та крадіжкою однієї „іноземної" валізки.

З валізкою було так. У одного іноземного дипломата, що їхав „Голубим" експресом із Москви до Владивостоку, вкрадено дорожну валізку. Все, що було в валізці і мало ринкову вартість — шовкові, вовняні й золоті речі — було продано перекупникам, а валізку з залишеними в ній якимись паперами закопано в тайзі на одній сибірській станції, поблизу Омська.

Через два тижні винуватець цієї події вчинив у Москві нову крадіжку, але невдало, був затриманий і опинився в НКВД. В процесі слідства йому додатково прикинули ще одно обвинувачення за якусь грабунок у Москві з „мокрим", тобто з убивством, у якому він насправді участи не брав. А грабунок збігався в часі з крадіжкою в „Голубому" експресі, і заплутаний хлопчина, щоб уникнути тяжкого обвинувачення, вирішив „захищатися" покраденою у іноземного дипломата валізкою.

(Дальше буде).

ОБОВЯЗКОМ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Є, НАЛЕЖАТИ НЕ ТІЛЬКИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, АЛЕ ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА ЗНАЙОМИХ

М. В. Павленко-Луців.

Моя думка про „Основні проблеми"

„Свобода" віддала місце надзвичайно важливій та потрібній дискусії. Вже в дванадцяти числах щоденника надруковано думки на тему основних проблем — взаємовідношення між самими українцями та між ними і сусідніми народами. Бачимо, що в дискусії забірали голос різні люди як під оглядом територіяльним, так і ідеологічним. Були за, були й проти, як звичайно в кожній дискусії. Вражає мене, як це вже було відмічено деким, що часто голос в дискусії забірають люди односторонніх поглядів. Погоджуся з тим, що якщо одна чи друга сторона помиляється, то треба вказати помилку, але то не значить, що це треба негайно використати для своїх, а не загально українських цілей.

Я сам зі західно-українських земель і до 39-го року жив життям, думками, мріями і працею моїх братів з тих земель, звідкіля я походив. З большевицьким наїздом на західно-українські землі я вперше віч-на-віч стрінувся з нашими братами зо східно-українських земель. Зглибити і блище пізнати їх довелось мені в році 1940 і пізніше, будучи ще на волі і в близькому контакті з ними, опісля в тюрмі та на засланні на далекій півночі, як рівно ж на скитанні в країнах Азії та Африки.

Ствердити треба один факт: вони своїм характером, ментальністю та вихованням різко відмежовуються від нас. Чому так є, знайдемо вияснення в історії. Я зверну увагу, чому саме вони на мою думку різняться від нас. Їхня душа широка і щира, немов Козацьке Море, ні меж ні стриму їй немає. Це може бути корисним як приклад стихійний зрив за Хмельницького, або шкідливим — атаманія хочби в часі визвольних змагань 20-тих років. Ми іншої ментальності. У нас більше скритості, таємничості, дипломатії і політиканства. Ці прикмети рівно ж мають свої злі і добрі сторони. В державному будівництві необхідні дипломатичні підходи, більше здержаности, а не, що на думці те й на язиці. Автім, і партійне життя у відповідних межах необхідне, бо годі все взяти в одні рямці, як це було в гітлерівській Німеччині, чи є в большевії. Ці прикмети приносять хиби тоді, якщо вони переступають межі, що в нас на порядку дня, доказом чого неупорядковане політичне життя хочби на скитальщині.

Зі сказаного можна зрозуміти, яка ментальність одних та других. Виховання, особливо виховання молоді, також дуже відмінне. Інакше воно формувалось під большевією, а інакше під Польщею, Угорщиною, Румунією чи Чехо-Словаччиною. Годі заперечити різниці між нами. Різниці є, але їх можна і треба затерти. Зі слів кожного, що забирав голос в дискусії, ми бачимо одне, а саме, що всі однозгідно признають вагу загрози большевизму для світу в цілому, а для української нації зокрема. Правда, неоднаково розуміють і представляють собі засіб боротьби ті чи другі. Хтось сказав, що правда посередині. Таке воно на мою думку, й тут. Християнсько-демократичний світ вчисляє до боротьби з большевизмом не тільки нас, українців, але і москалів, поляків, німців та других. Симпатії західного світу будуть за тим, хто більший вклад в боротьбу внесе, або хто потрапить більше — чесно чи не чесно — виторгувати.

На мою думку, ми повинні в дискусії більше звернути уваги на наші, загально-українські справи, на те, що для нас вже актуальне чи може бути актуальне в найблищих днях. Справи світового маштабу безперечно важні, але ми маємо і повинні вирішати наші внутрішні справи, дивлячись на те, що вони тісно зв'язані з загально людськими. До порозуміння з москалями може дійти, але не скорше, аж ми будемо мати силу — моноліт, перед якою вони мусіли б ударити чолом. Таке було вже в нашій історії, а покищо нам не слід присипляти чуйности еміграційних мас, бо наша ж історія знає такі приклади, що опісля дуже болюче відбилися на нашій державності, включно до поневолення.

Другою справою є те, що дискутанти не повинні забувати, що в порівнанні до всего українського народу нас на чужині горстка. Тому не кажу, що не потрібно поршувати „основних проблем", але може слід більш уваги приділити нашим справам. Нам треба мати здоровий вплив на нашу еміграцію, зберегти її для української нації. Не тільки те, ми повинні і мусимо довести до порозуміння, та до повної згоди і братньої любови нової та старої еміграції. Нам треба повести працю на релігійній та культурно-освітній площині і то спільним зусиллям без огляду на ідеологічні та політичні переконання. Безперечно слід хоча трохи унормувати і політичне, тобто партійне життя.

Дивно мені, українцеві, що групи націоналістичного руху і досі не знайшли спільної мови; напевне не краще мається справа і з другими українськими політичними угрупуваннями, а їм же й числа мабуть нема.

Очевидно, я ще в другій половині 40-го року відірваний від краєвого життя та, не пройшовши таборового життя на скитанні кромі тюрм, таборів і ще раз таборів, можу помилятися. Тоді нехай заберуть голос ті, що речі ті грунтовно знають. Писати на ту тему можна багато. Я обмежився до декілька точок а саме до: 1. В дискусії більше уваги звертати загально-українським справам. 2. Не присипляти чуйности на жадну ворожу небезпеку. 3. Докласти зусиль, щоб не було між нами різниць під територіяльним оглядом. 4. Подбати про те, щоб попередня українська іміграція в Новому Світі і тут роджені та ми, нова еміграція з усіх земель України, були одно тіло та одна душа. 5. Сконсолідованими силами вести релігійну та культурно-освітню працю. 6. Звести до мінімум внутрішньо-політичну боротьбу і довести хоча до консолідації всіх однородних ідеологічних рухів.

Мені цікаво було б почути відповідь на мої думки і якщо я помиляюся довести чому.

Монтреаль, квітень 1949.

ВІСТІ З ПРАГИ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

ще лишає справу українського музею в Празі без остаточного вирішення, так ніби чекає для того більш сприятливої політичної конюнктури.

Закриваючи Музей ВБУ, чеська адміністрація голословно умотитувала своє рішення тим, що ця установа була заснована правими українськими діячами, так ніби подібні чеські інституції засновували ліві діячі.

Удержавлення чеських музеїв може викликати в українців ще одну увагу. Чехи і за теперішнього режиму т. зв. народної демократії, коли вони у всьому маніфестаційно взоруються на Сов. Союзі, як на найвищому ідеалі, не нищать і не припиняють діяльности своїх давніх національних установ, хоч ці установи були засновані за буржуазної влади, реакційними діячами і розвинулися за допомогою капіталістів. Існує в них і Національний Музей, і всі інші чеські музеї, існує університет у Празі і всі високі школи, існує Чеська Академія Наук і Королівське Товариство Наук, існує Чеський Історичний Клюб, Слов'янський Інститут і т. д. Діячі, в роді проф. Неедлого і проф. Мукажовського, які заправляють теперішнім науковим життям в Чехії, домоглися деяких персональних і програмових змін, але в основі все залишається на своєму місці й провадить давню працю. Коли б сталася політична зміна, яких чехи зазнали вже кілька, їхнє культурно-наукове життя буде розвиватися далі без особливих втрат.

Але — зберігаючи все своє — чехи аж до безоглядности виявили свій політичний сервілізм коштом українських установ у Празі. Вони віддали Советам в дар архівні збірки Українського Історичного Кабінету, хоч добре знали, що це суперечить волі жертводавців і депозиторів тих матеріялів, та і взагалі ті збірки складалися з фондів, які передчасно було передавати до СССР.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІДПОВІДЬ НА „РІДНІ БУДЯКИ".

В „Свободі" з 13 квітня ц. р. розписався мальовничо п. М. Коко про те, як то він любить „рідні будяки". Він, мовляв, в молоді літа навіть спав попід лопухами та будяками. Отже і тепер ввижаються йому будяки на кожнім кроці і він їх рве і милується з них.

І як же не замилуватися! Один український музика писав про крадіж москалем української пісні. І п. М. Коко пише:

...„Крадіж, звісно, поганий вчинок і стоїть в колізії зі **сьомим** параграфом Господнього карного кодексу. Наш музика записав крадіж чомусь то до **восьмого** параграфу, а тим самим і сам прогрішився проти тієї заповіді. Чи не пишний будяк!" (Пдкреслення мої. — Г. П.).

Не все, що коле, є будяк, п. Коко! Чи тут завинила ваша ігнорація („ботанічна" чи якась інша), чи прагнення зривати все, що не по вашому росте — не будемо дошукуватися. Одначе прийміть до відома, що це писав українець православної віри, а Православна Церква, як і Протестантська і Жидівська, числять десять Заповідей Божих в порядку, який подається в Біблії, в II-гій Книзі Мойсея, глава 20, стихи 2—17. І там Божа Заповідь „Не укради" буде **восьмою** за чергою.

о. Г. Павловський.

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВИНДЗОР, ОНТ.

Велике Українське Маніфестаційне Віче.

В Українському Національному Домі при вулиці Отава відбулося заходами Філії УНО дня 13 квітня велике Українське Маніфестаційне Віче. Предсідником був секретар місцевого КУК п. Богдан Зелений, секретарем інж. Пясецький, а головним промовцем член Української Національної Ради в Европі д-р Степан Росоха.

Зясувавши безперервну 30 літню збройну боротьбу українського народу проти московсько-большевицького імперіялізму, д-р Росоха заявив, що коли б Велика Антанта належно зрозуміла політичну ситуацію в 1918-21 на сході Европи і допомогла молодій Українській Державі в боротьбі проти московсько-большевицької навали на українські землі, то сьогодні західнім демократам не потрібно було б творити оборонний Атлантійський Пакт. І що сьогодні не поможуть ніякі пакти, якщо західні демократи знову поновлять свої попередні похибки, підпадаючи під вплив облудної пропаганди російських „демократів" на чолі з Керенським, Черновом та іншими. Чорчил теж немає рації, коли твердить, що ідея самовизначення народів не виправдала себе і що треба творити більші державні групи чи блоки, щоб затримати світовий мир. Хиба була і є не в ідеї, але в тому, що ідею самовизначення було пристосовано тільки до одної Австро-Угорщини, а не до ще гіршого конґломерату народів, якою була тоді царська, а сьогодні є советська Росія. І тільки повне і дійсне самовизначення народів на теренах середньої і східної Европи і заіснування їх демократичних незалежних держав на їхніх національно-етнографічних територіях, забезпечить світовий мир, підкреслив д-р Росоха. Тільки цією зброєю буде можна розбити цю тюрму народів, якою являється СССР і знищити московсько-большевицький імперіялізм, який вирушив на здобуття світа і поневолення миролюбних нарадів.

30-літня боротьба українського народу мусить бути належно оцінена і використана в тій майбутній ґігантичній війні. В Україну мусять бути післані, заявив д-р Росоха, українські експедиційні корпуси, а не чуже військо! УПА має бути визнана за реґулярну українську армію, а український нарід за воюючу сторону. На чужині, в екзилю, заіснувала Українська Національна Рада, що обєднала всі українські політичні сили і є дійсним і леґальним представником Українського Народу, а не є ним експозитура Москви, якою являється уряд т.зв. Української Радянської Соціялістичної Республики. Ці дійсні і законні представники Воюючої і Національної України мусять бути визнані і належно підтримані, бо боротьба Українського Народу проти московсько-большевицького імперіялізму, є боротьбою цілого християнського і демократичного світу.

Атлантійський Пакт тільки тоді буде мати значення і сповнить своє завдання, якщо він буде підложений не тільки збройною силою, але також підпертий ідеями самовизначення народів і розбиттям та поваленням російського колосу і заіснуванням на його руїнах суверенних національних держав тих народів, яких століттями поневолювала царська Росія, а тепер советська, підкреслив д-р Росоха. Безперечно, що сиґнатори Атлантійського Пакту повинні зразу підготовлятися мілітарно, бо Советський Союз в його експанзії і агресії не спинять жадні пакти, а тільки сила. Большевики визнають тільки арґументи сили і то сили збройної, а не паперових пактів, ліґ чи обєднань!

Український нарід завсігди стоятиме по боці інших миролюбних народів у боротьбі проти загрози християнської культури й цивілізації та підбою світу. Цього доказом є його 30-літня кривава боротьба, в якій всі його опустили і він боровся і бореться сам один до сьогодні. Поминути український нарід в майбутнім зударі християнського і демократичного світу із світом безбожницьким московсько-большевицьким — не можливо! Це мусять запамятати всі ті, яких доля поставить на передові пости в боротьбі проти світової загрози московсько-большевицького імперіялізму! — закінчив д-р Росоха.

Віче приняло відповідну резолюцію і відспівало національний гимн.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Жіночої Секції ЗУАДК.

Дня 31 березня відбулися збори Жіночої Секції ЗУАДК, на яких були обговорені три важні справи. 1. Продовжування праці при збірці і пересилці убрання на скитальщину; 2. влаштування Дня Матері; 3. активна участь в зїзді ЗУАДК.

Голова Жіночої Секції Іванна Бенцал відкрила збори і коротко пояснила їх ціль. Секретарювала п-ні Юрків. Дальше в коротких словах голова переповіла працю Жіночої Секції за останні місяці, згадуючи при тім, що праця при збиранні і висилці одягів досить змаліла тому, що жінки, які працюють в Жіночій Секції працюють також в порті при зустрічі нових імігрантів зі скитальщини в Переселенчім Осередку.

Одначе Жіноча Секція існує дальше і хоч в меншій скількості, та все таки майже що тижня посилає убрання і харчі до Европи. Дальше І. Бенцал візвала присутних знайти більше часу на працю при висилці убрань і харчів.

Після обговорення першої точки розвелась обширна дискусія над відсвяткуванням Дня Матері, який припадає на першу половину місяця травня. По ширшій дискусії, в якій забирали голос, майже всі присутні, рішено відсвяткувати День Матері 15 травня і вибрано комітет програмовий і гостинний. До програмового комітету ввійшли слідуючі пані: Головей, Юрків і Демидчук. До комітету гостинного ввійшли пані: Бенцал, Пелешок, Бодак, Корпало, Близнак і Кущак. Під кінець зборів обговорено участь Жіночої Секції в загальних зборах ЗУАДК, які мають відбутись в Филаделфії дня 7 і 8 травня 1949.

Коли Жіноча Секція веде дальше працю при збірці і пересилці убрань і харчів на скитальщину, хоч в менших розмірах як це було в початках, то цею дорогою прохаємо наше громадянство, головно жіноцтво, відновити збірку убрань і харчів. Коли згадка про харчі, належить згадати, що на скитальщину посилати треба головно харчі поживні, такі, як порошковане молоко, яйця, а головно товщі. Тим організаціям і приватним особам, які досі посилали убрання і харчі Жіноча Секція оцею дорогою складає щиру подяку.

UKRAINIAN RESETTLEMENT CENTER
11 E. 7th St., New York City.

Марія Демидчук.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

На акцію ЗУАДК.

Дня 9 квітня, в річницю смерти Анни Миськів, бувшої членкиці У. Н. Союзу, посвячено по Богослужбі памятник на гробі Покійної. Потім відбулась перекуска в домі мужа Покійної й дочки Емілії.

Присутний П. Ґосподарець згадав при цій нагоді про скитальців. Жертвували на ту ціль: Степан Миськів $5; а по $2: Е. Миськів, П. Ґосподарець, Нечесний, Й. Паращук; по $1: М. Іванчук, К. Кушаловська, Е. Орлян.

Гроші вислано до ЗУАДКомітету.

Й. П[illegible]ращук.

ПРИРОДА ВІДРОДЖУЄТЬСЯ — СИМВОЛ НОВОГО ЖИТТЯ.

Великдень це час чогось, що починає існувати знову. Тоді вся природа відновляється. З весною кожний сподієтьєє якоїсь радости. Символом Великодня є писанка, лоза й інші релігійні предмети. Для найбільшого числа людей Великдень є нагодою придбати новий одяг.

Зпоміж усіх частин одягу найбільше замітний є капелюх. Тому звичайно говориться в Америці про Великодній Бонет, тобто капелюх. Це для жінок.

Одначе і мужчини не остаються позаду, вони теж дбають про гарний вигляд і про стиль капелюха. Таким є капелюх Адама — Адам Гет. Без огляду на форму і на вигляд, капелюх Адама завжди апелює до людини.

Є це теж масовий продукт, отже економічний в ціні, а все таки зроблений так, що можна його допасувати для кожного. Тому варта купити Адама капелюх на Великдень!

(ог.)

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 18. квітня 1949 р. помер у 58. році життя

ҐНАТ ПИРЕН,

член Бр. св. Володимира, від. 286 У. Н. Союзу в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Покійний вступив до Братства і У. Н. Союзу в 1923 р. Був родом з села Завадка Римапівська, пов. Сянок, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Анну, двох синів, три доньки і внуки.

Похорон відбудетьяє в четвер, 21. квітня 1949 з похоронного заведення Петра Яреми, 129 E. 7th St., New York City, в годині 8:30 рано до церкви св. Юра, 7th St., New York, а відтак на St. John Cemetery в Ню Йорку.—В. И. П.!

Т. Закалич.

Дня 19. квітня 1949 р. помер у 71. році життя

ІВАН БОЙЧУК,

довголітний член Тов. Зоря, від. 69 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний походив з Богородчан, Галичина. Полишив у смутку жінку Теклю, сина, доньку та 5 внуків.

Похорон відбудеться в четвер, 21. квітня, в годині 9:45 рано, з погребового заведення Петра Яреми і української катол. церкви св. Юра в Ню Йорку. — В. Й. П.!

М. Ликтей, сек.

Дня 15. квітня 1949 р. помер у 37. році життя

МИХАЙЛО ДЕМКО,

член відділу 409 У. Н. Союзу.

Покійний походив з Вісна Олеова, Чехословаччина. Полишив маму Марію і дві сестри.

Похорон відбувся 17. квітня з церкви св. Марії. — В. Й. П.!

І. Гришко, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2077. Попав під арешт.

Коли Крон обвинуватив Тарзана у злодійстві, він кинувся наперед зі злости.

Одначе пізіше прийшла йому інша думка і він дав себе забрати до дому власника плантації.

„Осьтут злодій, пане Блейк! — заявив Крон. — „А тут один з діямантів, які я найшов в його посіданні".

„Замкни його"! — наказав Блейк. Без слова протесту Тарзан дав себе вивести з хати.